

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сергій Сергійович ЧОРНИЙ,

*аспірант відділу аспірантури
(ад'юнктури) і докторантури
Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0009-0001-9820-4989>*

Бюро економічної безпеки України (БЕБ) створено як центральний орган виконавчої влади, що відповідає за запобігання, виявлення, розслідування та припинення економічних правопорушень. Його функціонування має ключове значення для економічної стабільності держави та зменшення рівня корупції. Проте правове регулювання організаційної структури БЕБ стикається з низкою проблем, що впливають на його ефективність.

Організаційна структура Бюро економічної безпеки України є важливим елементом його діяльності, оскільки визначає ефективність виконання покладених завдань у сфері боротьби з економічними правопорушеннями. Правове регулювання цієї структури базується на положеннях Закону України "Про Бюро економічної безпеки України" та інших нормативно-правових актів. Основні аспекти регулювання охоплюють функціональні повноваження, організаційну структуру та кадрове забезпечення. Функції Бюро зосереджені на запобіганні, виявленні та розслідуванні економічних злочинів, таких як фінансові махінації, ухилення від сплати податків, а також корупція в економічній сфері. У цьому контексті БЕБ виконує роль ключового органу, який сприяє економічній безпеці держави. Проте нормативна база, яка регламентує ці функції, не завжди забезпечує чіткість їх виконання. Зокрема, спостерігається дублювання повноважень з іншими органами, такими як Національна поліція, Державна податкова служба та Служба безпеки України. Така ситуація створює правову невизначеність і може призводити до конфліктів компетенції, що ускладнює реалізацію завдань Бюро[1]. Структура Бюро передбачає наявність центрального апарату та територіальних підрозділів. Регіональні управління відіграють важливу роль у забезпеченні безпосередньої присутності БЕБ на місцях, що сприяє оперативному реагуванню на порушення. Однак, чинне регулювання недостатньо детально визначає механізми координації між центральним апаратом та територіальними підрозділами, що негативно впливає на їх ефективність. Крім того, розподіл ресурсів між різними рівнями управління є нерівномірним, що створює додаткові труднощі у виконанні функцій. Кадрова політика БЕБ також є важливим аспектом його діяльності[2]. Формування штату відбувається на конкурсній основі,

що сприяє залученню кваліфікованих фахівців. Проте відсутність чітких і прозорих критеріїв відбору кандидатів призводить до ризику суб'єктивності у процесі прийняття рішень. До того ж законодавство не враховує необхідності постійного підвищення кваліфікації працівників, що обмежує можливості професійного розвитку кадрів. Відсутність систематичних навчальних програм і чіткої оцінки результатів діяльності працівників також є серйозною проблемою.

На нашу думку, правове регулювання організаційної структури Бюро економічної безпеки України потребує вдосконалення для забезпечення чіткої взаємодії з іншими органами, ефективної роботи територіальних підрозділів та прозорості у кадровій політиці. Вирішення цих питань є необхідною умовою для підвищення ефективності діяльності БЕБ та зміцнення економічної безпеки держави.

Правове регулювання організаційної структури Бюро економічної безпеки України стикається з низкою суттєвих проблем, які ускладнюють його функціонування та обмежують ефективність виконання покладених завдань. Однією з головних проблем є недостатня чіткість функціональних обов'язків цього органу. Через відсутність однозначного визначення меж компетенції БЕБ виникають конфлікти з іншими правоохоронними структурами, такими як Національна поліція, Служба безпеки України та Державна податкова служба[3]. Це призводить до дублювання повноважень, неузгодженості дій та втрати часу в процесі розслідувань. Іншою проблемою є брак деталізованих процедур взаємодії з іншими державними органами. Чинне законодавство лише загально описує можливість співпраці, але не визначає конкретні механізми координації дій між структурами. Така ситуація унеможливує швидке та скоординоване реагування на економічні правопорушення, що створює додаткові ризики для ефективності діяльності БЕБ. Кадрові питання також залишаються невирішеними. Законодавство не враховує необхідності постійного навчання та підвищення кваліфікації працівників БЕБ, що обмежує їхню здатність адаптуватися до нових викликів та технологій. Крім того, відсутність прозорих процедур оцінки професійної компетентності працівників ускладнює формування професійного штату, здатного ефективно виконувати завдання Бюро. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення також є слабкими місцями у діяльності БЕБ. Недостатність ресурсів обмежує можливості Бюро щодо використання сучасних технологій, проведення аналітичної роботи та забезпечення регіональних підрозділів необхідним обладнанням. Це знижує здатність Бюро швидко реагувати на економічні злочини та виконувати свої функції на належному рівні[4]. Для подолання зазначених проблем необхідне комплексне вдосконалення правового регулювання діяльності Бюро економічної безпеки України. Одним із першочергових завдань є розробка підзаконного акту, який детально регламентуватиме повноваження та структуру БЕБ. Це дозволить чітко визначити межі компетенції органу та уникнути конфліктів із іншими державними установами[5]. Важливим кроком

також є створення регламентів співпраці з іншими правоохоронними органами, які б забезпечували скоординовану роботу та уникнення дублювання функцій.

У кадровій політиці необхідно впровадити обов'язкові програми навчання, що дозволять працівникам БЕБ постійно вдосконалювати свої професійні навички. Це може включати як внутрішнє навчання, так і міжнародні стажування для ознайомлення з найкращими практиками інших країн. Крім того, потрібна розробка системи прозорої оцінки професійної компетентності для формування якісного кадрового складу. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення повинні бути пріоритетними завданнями для держави[6]. Підвищення рівня фінансування дозволить забезпечити Бюро сучасним обладнанням, створити потужну аналітичну базу та розширити можливості регіональних підрозділів. Це сприятиме більш ефективному виконанню завдань Бюро та зміцненню економічної безпеки країни. Таким чином, комплексне вирішення зазначених проблем дозволить підвищити ефективність діяльності БЕБ та посилити його роль у забезпеченні стабільності економічної системи України.

Викладене дає підстави стверджувати, що Бюро економічної безпеки України є ключовим елементом у системі захисту економічних інтересів держави, проте ефективність його функціонування значною мірою залежить від удосконалення правового регулювання організаційної структури. Невирішені проблеми, пов'язані з нечіткістю функціональних обов'язків, недостатньою координацією з іншими правоохоронними органами, кадровими питаннями та фінансовим забезпеченням, створюють значні перешкоди на шляху до реалізації поставлених завдань. Важливо забезпечити розробку та прийняття нормативно-правових актів, які деталізують компетенції, механізми співпраці та структуру Бюро, що дозволить уникнути дублювання функцій і сприятиме більшій узгодженості дій. Особливу увагу слід приділити покращенню кадрової політики, зокрема впровадженню обов'язкових програм підвищення кваліфікації, що дадуть змогу працівникам адаптуватися до нових викликів і вдосконалювати свої професійні навички. Забезпечення належного рівня фінансування та оновлення матеріально-технічної бази є ще одним пріоритетом, який дозволить не лише підвищити ефективність роботи центрального апарату, але й зміцнити спроможність регіональних підрозділів. Успішна реалізація цих заходів сприятиме побудові прозорої, ефективної та надійної системи економічної безпеки, здатної оперативно реагувати на сучасні виклики та забезпечувати стабільність фінансової системи держави. Таким чином, комплексний підхід до вирішення зазначених проблем стане запорукою посилення ролі БЕБ у боротьбі з економічними злочинами та створення умов для сталого розвитку економіки України.

Список використаних джерел

1. Грицак В. С. Основні аспекти правового забезпечення діяльності правоохоронних органів України. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2022. № 1. С. 78–85.
2. Ковальчук П. О. Організаційно-правові основи діяльності Бюро економічної безпеки України. *Сучасні проблеми правового регулювання економічної безпеки : зб. наук. пр. [матеріали конф. НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ : Ін-т держави і права, 2022. С. 101–104.*
3. Кондратюк Л. О. Розвиток правового забезпечення кадрової політики у сфері економічної безпеки. *Актуальні проблеми правової науки та практики : зб. наук. ст. Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса. ОНУ, 2022. С. 211–215.*
4. Петренко Д. В. Аналіз фінансування Бюро економічної безпеки України: сучасний стан і перспективи. *Фінансова політика держави: проблеми та перспективи : матеріали міжнар. конф. Львівський ун-т фінансів та економіки. Львів. ЛУФЕ. 2023. С. 89–94.*
5. Сидоренко В. А. Взаємодія правоохоронних органів України у сфері забезпечення економічної безпеки. *Економічна безпека держави: теорія і практика : монографія / під ред. Г. В. Полякова. Харків. Основа, 2021. С. 132–139.*
6. Тихомиров О. М. Правові проблеми регламентації функціональних повноважень Бюро економічної безпеки України. *Науковий вісник Національного університету внутрішніх справ*. – 2023. – Т. 3, № 4. – С. 53–59.